

YLÄ-SAVON
ENSI- JA TURVAKOTI-
YHDISTYS RY

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
liisalmen yhdistys

Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children

TOIMINTAKERTOMUS

2016

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ PERHEENTALO -YHTEISTYÖSTÄ

2 PERUSTIEDOT KUMPPANEISTA

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

2.2 Iisalmen Pelastakaa lapset ry

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

3 OHJAUSRYHMÄ

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

4.2 Päämäärä

4.3 Tavoitteet - Yhdessä lapsen parhaaksi

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

5.1 Tukihenkilötoiminta

5.2 MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskus Onni ja Ilona

5.2.1 Vertaisryhmätoiminta ja muut ryhmät

5.3 Perhetupa Väkkärän avopalvelutoiminnat

5.3.1 Yökylätoiminta

5.3.2 Mummola-toiminta

5.3.3 Doula-synnytystukihenkilötoiminta

5.4 Perheleiri

5.5 Varhainen perheohjaus

5.6 Tapahtumat

6 VAPAAEHTOIS- JA KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

7 PERHEENTALO –YHTEISTYÖN MALLINTAMINEN JA JUURUTTAMINEN

8 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

9 YHTEISTYÖVERKOSTOT

9.1 Ylä-Savon SOTE:n kuntayhtymän Perhevalmennus-työryhmä

9.2 Vireää Vapaaehtoistoimintaa-verkosto

9.3 Yhteistyö Vammaisten Lasten tukisäätiön (Vamlas ry)/Valpas-hankkeen ja Jaatinen ry:n kanssa

9.4 Yhteistyö Marttojen kanssa

9.5 Saturyhmä

9.6 Vauvaverkko

9.7 Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä

9.8 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

9.9 Ylä-Savon Sote kuntayhtymän Mielenterveys – ja päihdestrategia-työryhmä

10 SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU JA MUUT OPPILAITOKSET

11 ARVIOINTI

1 YLEISTÄ PERHEENTALO -YHTEISTYÖSTÄ

Paikalliset lastensuojelujärjestöt Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ovat tehneet pitkäjänteistä yhteistyötä yhteisen tavoitteen - YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI- mukaisesti jo yli 12 vuotta. Tehostaakseen tavoitteen saavuttamista järjestöt hakivat rahoitusta Perheentalo -yhteistyöhankkeelle Raha-automaattiyhdistykseltä, joka on rahoittanut toimintaa vuodesta 2004 lähtien. Vuodesta 2009 alkaen Perheen talo –yhteistyö on saanut RAY:N kohdennettua Ak1 -toiminta-avustusta. Vuodesta 2013 alkaen Perheentalo –yhteistyö on ollut mukana RAY:n rahoittamassa Emma & Elias –avustusohjelmassa. Avustusohjelmaa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto. Avustusohjelmaan mukaan pääsy mahdollisti kolmannen työntekijän palkkaamisen toimintaan.

Vuoden 2016 alusta perheiden avoin kohtaamispaikka MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilona ja Perheentalo -yhteistyön toimistot päätettiin jättää toistaiseksi väistötiloihin Pohjo-lankadun Citykäytävälle, joihin se joutui edellisen vuoden tulipalon seurauksena. Päätös aiheutti jonkin verran muutoksia toimintaan, koska väistötiloissa tehtiin remontti. Jatkuvat muutot olivat keväällä 2016 haasteellisia ja se näkyi esimerkiksi osallistujamäärien vähenemisenä erityisesti avoimessa toiminnassa.

Perheentalo –yhteistyön johtajana on toiminut Sinikka Roth, koordinaattorina Heidi Tapaninaho 8.2.-16.8.2016, koordinaattorina Miia Jyrkinen 16.11.2016 alkaen sekä toiminnanohjaajana Sirkku Nevalainen (80% työaika). Lisäksi osa-aikaisena toiminnanohjaajana toimi Eeva Leinonen 10.2.-30.6.2016 ja tuntipalkkaisena (10 t/vk) 1.8.-31.10.2016 ja tuntipalkkaisena koordinaattorina Leena Jääskeläinen (37,5 t/) 12.10.-31.12.2016 sekä (10 t/vk) toiminnanohjaajana 12.10.-31.12.2016. Lisäksi työyhteisöä on täydentänyt Pelastakaa Lapset ry:n isätyöntekijä Samuli Laitinen elokuun 2016 alusta alkaen. Isämies -työelämässä ESR-hanke on kaksivuotinen hanke ja sen tavoitteena on saada isiä ja miehiä mukaan toimintaan.

Työkokeilussa on ollut yhteensä viisi eri henkilöä 4-6 viikkoa kerrallaan. Työkokeilijat ovat tehneet avustavia tehtäviä Perhekeskuksen tiloissa. Siivoussopimus tehtiin paikallisen 4H-yhdistyksen nuorten työtoiminnan kanssa. Perheentalo -yhteistyö on palkannut kolme eri nuorta siivoamaan Perhekeskuksen tiloja kerran viikossa kahden tunnin ajaksi. Lisäksi Iisalmen kaupungin nuorisotoimen TWIST-hankkeen nuorisoryhmä pesi kesällä Perhekeskuksen lelut ja ulkoikkunat.

Ylä-Savon SOTE (sosiaali- ja terveydenhuollon) kuntayhtymään kuuluu Iisalmi, Vieremä, Sonkajärvi ja Kiuruvesi ja sen alueella asuu noin 40 100 asukasta. Iisalmen kaupunki on tukenut Perheentalo –yhteistyötä kuntaosuudella (6000 €). Perheentalo –yhteistyön hallinnoijana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry.

Tiivis kumppanuus kolmen suuren valtakunnallisen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten sekä julkisen sektorin, oppilaitosten ja muiden yhteistahojen kanssa on ollut ainutlaatuista ja innovatiivisuudessaan merkittävää. Perheentalo –yhteistyön ja yhdistysten yhteistyössä kehittämät vertaisryhmä-, tukihenkilö- ja avopalvelutoiminnat (yökylä-, mummola-, doula- ja maahanmuuttajien ryhmätoiminnat) sekä monitoimijaiset verkostot (esim. vauvaverkko, mediakasvatus-, perheval-

mennustyöryhmät) ja perheleiri yhteistyössä Metsäkartanon kanssa ovat löytäneet oman paikkansa varhaisen tuen toimintamallina.

2 PERUSTIEDOT YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ovat tehneet yhteistyötä perheiden tapahtumien ja koulutustilaisuuksien järjestämisessä 1990-luvulta lähtien.

Puheenjohtajat ja yksi varapuheenjohtaja Iisalmen Liikennepuistossa autoilemassa kesäkuun alussa.

Puheenjohtajien ja Perheentalon yhteinen artikkeli Yhdessä Lapsen Parhaaksi -teemaliitteessä syyskuussa 2016 Iisalmen Sanomissa

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry on perustettu 9.12.1925. Sen toiminnan tarkoituksena on edistää iisalmelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä.

Yhdistyksen keskeisimpiä toimintamuotoja on perhekeskustoiminta (Perhekeskus Onni ja Ilona) tavoitteenaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen tukemalla lapsiperheiden jaksamista, vahvistamalla vanhemmuutta, auttamalla perheitä luomaan sosiaalisia verkostoja ja estämällä syrjäytymistä. Perhekeskus Onni ja Ilona on avoin kohtaamispaikka perheille, joka on avoinna arkisin klo 9.00 – 14.00. Koko perheen tapahtumia järjestetään yhdessä eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tukea lasten ja vanhempien yhdessäoloa. Yhdistys tukee tukioppilastoimintaa. Lisäksi yhdistys pyrkii huolehtimaan lasten ja perheiden näkökannan huomioonottamisesta paikallisessa päätöksenteossa.

Sokos Hotelli Original Koljonvirta lahjoitti MLL:n Iisalmen yhdistykselle uuden lasten turvaistuimen vuokrattavaksi lapsiperheille 24.11.2016.

2.2 Iisalmen Pelastakaa Lapset ry

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry on perustettu vuonna 1946. Sen toiminnan tarkoituksena on vaikuttaa lasten ja lapsiperheiden asemaan ja toimia erityisesti vaikeissa ja turvattomissa olosuhteissa elävien lasten ja heidän perheidensä hyväksi.

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n toiminta keskittyy pienten lasten perheiden tukemiseen, avustus-toimintaan ja vaikuttamistoimintaan. Tärkein toiminta on tukihenkilötoiminta pienten lasten perheissä. Mukana on ollut parikymmentä tukihenkilöä, joiden toiminnan kohteena on ollut yhteensä 25 perhettä.

Jäsenistölle järjestetään keskustelu-, suunnittelu- ja askarteluiltoja. Lapsiperheitä tuetaan myös esimerkiksi lahjakorteilla joulun aikaan ja Venäjän lapsia Pelastakaa Lasten kummitoiminnan kautta. Eväitä Elämälle – ohjelman kautta tuetaan 2.asteen opiskelijoita heidän oppikirjahankinnoissaan sekä vähävaraisten perheiden lapsia harrastustoiminnoissa. Iisalmen Pelastakaa Lapset ry ja Perheentalo -yhteistyö pitivät Perhesirkusta keväällä 2016. Perhesirkus oli hyvin suosittu ja sitä pidettiin kahdessa eri ryhmässä Iisalmen Liikuntahallissa.

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys perustettiin Iisalmeen 25.2.1998. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia lastensuojelun tukimuotona ja tehdä ehkäisevää lastensuojelutyötä. Toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheen selviytymistä arjessa sekä katkaisemaan perheiden väkivaltakierrettä ja auttamaan asiakkaita kriisitilanteissa. Yhdistyksen toimitila (Perhetupa Väkkärä) sijaitsee Louhenkadulla.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat yökylä-, mummola-, doulatoiminnot sekä maahanmuuttajien ryhmätoiminta ja uutena eroneuvo-toiminta. Lisäksi järjestettiin tapaamispaikkatoimintaa yhteistyössä Ylä-Savon SOTE- kuntayhtymän kanssa (toiminta päättyi elokuussa 2016). Toimintoja on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä Perheentalo –yhteistyön ja muiden yhdistysten sekä vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Suunnittelussa on huomioitu eri tahojen jo olemassa olevat resurssit ja toimintaa on kehitetty täydentämään palveluja. Yhdistyksellä on ollut kuluvana vuonna neljä palkattua työntekijää. Erja Heiskanen RAY:n rahoittamassa AVITUS – avopalvelutoiminnassa sekä tuntipalkkainen tapaamispaikkaohjaaja Leena Jääskeläinen ja Piia Savolainen ja Heidi Tapaninaho huhtikuussa 2016 aloitetussa uudessa Päiväryhmä Pampulassa, joka on intensiivistä, tavoitteellista ja pitkäkestoista toimintaa erityistä tukea tarvitseville vauvaperheille. Molemmista toiminnoista on oma erillinen toimintakertomus.

3 OHJAUSRYHMÄ

Ohjausryhmän tehtävänä on toteutettavien toimintojen linjaaminen ja seuraaminen. Ohjausryhmällä ei ole juridista tai taloudellista vastuuta hankkeesta vaan vastuu on aina avustuksen saajalla. Ohjausryhmän kokoonpano 2016:

Ilona Saariniemi	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja
Taina Sidoroff	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen puheenjohtaja
Päivi Korolainen	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja
Anne Vola	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen edustaja
Marja-Liisa Korhonen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhepalvelujen esimies
Hannele Vesterlin	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhekeskuspäällikkö
Tarja Immonen	Iisalmen kaupungin vapaa-aikapalvelukeskus, johtava nuoriso-ohjaaja
Kristiina Kukkonen	Savonia -ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö, lehtori
Hanna-Leena Tela	Toimi-säätiö, vt toiminnanjohtaja
Anne Roponen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, koulukuraattori
Erja Heiskanen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n Avitus-toiminnan avopalveluohjaaja
Sinikka Roth	Perheentalo -yhteistyön johtaja
Miia Jyrkinen	Perheentalo -yhteistyön koordinaattori

Ohjausryhmä on kokoontunut 7 kertaa ja kokouksissa on ollut yhteensä 52 osallistujaa. Lisäksi puheenjohtajat ovat kokoontuneet yhdessä Perheentalo -yhteistyön johtajan kanssa kaksi kertaa. Perheentalo -yhteistyön johtajan esimies on ollut MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n edustaja Anne Vola, jonka kanssa on käyty tarvittaessa kehittämiskeskusteluja.

Strategiatyöskentely:

- Innostamo-ilta 25.2.2016 Perhekeskus Onni ja Ilonassa hallitusten jäsenille ja työntekijöille. ohjelmapäällikkö Ulla Lindqvistin johdolla. Saatiin yhdessä tehtyä Perheentalo –yhteistyön strategialuonnos, jota on tarkoitus jatkaa elokuussa. 16 osallistujaa.
- Innostamo-ilta 31.8.2016 Perhekeskus Onni ja Ilonassa ohjausryhmän ja hallitusten jäsenille ja työntekijöille. Osallistujia 12.
- Lisäksi on pidetty yhdistyksille omia strategiaiiloja/päiviä Perheentalo -yhteistyön johtajan vetäminä.
 - Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen strategia-viikonloppu hallituksen jäsenille ja työntekijöille Metsäkartanolla 23.-24.1.2016, 8 osallistujaa ja Sinisessä Helmessä 12.11.2016, .
 - MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n strategialta 2.4.2016. Paikalla kuusi hallituksen jäsentä
 - MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n strategialta 10.6.2016. Paikalla 10 osallistujaa.
 - Kiuruveden monitoimijaisen lapsiperheiden verkoston Ideointi-iltapäivä 11.5.2016, 8 osallistujaa ja Innostamo-ilta 8.9.2016. 12 osallistujaa.

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

Perheentalo -yhteistyön toimistot ovat MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n ylläpitämän Perhekeskus Onni ja Ilonan kanssa samoissa tiloissa Iisalmissa. Toimintaa järjestetään myös Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen Perhetupa Väkkärässä. Toiminta-alueena on pääasiassa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alue.

4.2 Päämäärä

Perheen talo -yhteistyön päämääränä on vakiinnuttaa **uudenlainen lapsiperhetyön varhaisen tuen kumppanuusmalli**. Paikallisilla kansalaisjärjestöjen toteuttamalla ammatillisesti johdetulla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa kuntien palvelurakenteissa.

4.3 Tavoitteet

YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

”Tove Janssonin tarina Näkymättömästä lapsesta kertoo, kuinka lapsista tulee näkymättömiä ja kuinka näkymättömästä tulee jälleen näkyvä. Tarinan pedagoginen hahmo on Muumimamma, jonka jokainen näkymättömään Ninniin kohdistama hyväksyntä ja huomio saa aikaan sen, että näkymättömästä tulee jälleen näkyvä.”

Päätavoite on Yhdessä lapsen parhaaksi! Perheentalo -kumppanuusmallin vakiinnuttaminen ja juurruttaminen.

Alatavoite 1: Lasten ja lapsiperheiden arjessa suoriutumisen edistäminen. Positiivisen vanhemmuuden vahvistaminen jo hyviksi todettujen käytäntöjen ja uusien toimintamuotojen avulla. Vahvistaa perheiden osallisuutta ja tukea heidän omaa toimijuuttaan ottamalla perheet mukaan toiminnan suunnitteluun.

Alatavoite 2: Lisätään vapaaehtoisten osallistumisen mahdollisuuksia ja edistään yhteisöllisyyttä. Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen. Järjestötiedottaminen ja yhteisen vaikuttamistoiminnan vahvistaminen. Järjestöjen keskinäisen ja muiden tahojen välisen yhteistyön edistäminen.

Alatavoite 3: Lapset ja lapsiperheet osallisena ja kokemustiedon tuottajana -menetelmien kehittäminen sekä oikeusperustaisen ajattelun vahvistaminen. Lapsilähtöisen ajattelutavan vahvistaminen.

5 TOIMINNAT

- Perheentalot tukevat lapsiperheiden arkea ja lisäävät osallisuuden mahdollisuuksia.
- Perheentalot toimivat verkostomaisesti usean eri toimijan yhteisvoimin!

Perheen talo –yhteistyön toimintatapana on ollut lapsilähtöinen, perhekeskeinen toiminta, joka pyrkii perheiden omaehtoisten ja osallisuutta lisäävien toimintojen kehittämiseen - sosiaalipedagoginen ajattelutapa. Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota ihmisille mahdollisuus osallistua, kohdata toisia ihmisiä, tehdä mielekkäitä asioita sekä kokea yhteisöllisyyttä toisten kanssa.

Käytännön toimintamallina on hyödynnetty Heräkkeen Huolen Puheeksi ottaminen perheessä - menetelmää sekä tiedon nopeaa välittämistä varhaisessa vaiheessa yhteistyöverkostoissa kuten neuvolan, perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Samalla on vahvistettu työntekijöiden reflektiivistä työtettä ryhmä- ja yksilötyössä.

5.1 TUKIHENKILÖTOIMINTA

”Kun ei ole omia verkostoja, on joku joka on läsnä ja välittää”

Tausta ja tavoite

lialmessa on ollut Pelastakaa Lasten tukihenkilötoimintaa loppuvuodesta 2000 alkaen. Toiminnan tavoitteena on tukea lapsiperheitä heidän arjessaan. Toimintaa toteuttaa Pelastakaa Lapset ry:n Itä-Suomen aluetoimisto yhteistyössä lialmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Perheen talo -yhteistyön kanssa. Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymä on myöntänyt tukihenkilöiden kilometrikorvauksiin määrärahan lialmen Pelastakaa Lapset ry:lle, jonka hallitukselta tukihenkilöt ovat voineet hakea korvauksia matkoihin.

Perheet hakevat tukihenkilöä hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Lapsiperheessä voimavarat voivat olla koetuksella monenlaisista syistä. Yhteistä hakijaperheille on se, että perheillä ei ole riittävää tukiverkostoa. Tavoitteena toiminnassa on koko perheen tukeminen. Tukihenkilötoiminnalla pyritään tarjoamaan joustavasti apua ja tukea erilaisille lapsiperheille, erilaisissa elämäntilanteissa.

Toimintalukuja vuodelta 2016

Valmennettuja tukihenkilöitä on yhteensä 35 henkilöä. Tukisuhteita oli 24. Vuoden vaihteessa perheissä toimivia tukihenkilöitä oli 16 henkilöä. Tuettavia lapsia perheissä on ollut vuoden aikana 47.

Tauolla on 11 tukihenkilöä. Mukana muuten toiminnassa on 5 tukihenkilöä.

Vuonna 2016 järjestettiin 2 tukihenkilövalmennusta uusille tukihenkilöille. Valmennuksiin osallistui yhteensä kymmenen henkilöä.

Muita tuettaville perheille suunnattuja tapahtumia olivat Nukketeatteri Hölmöläiset ja Lapsiperheiden pikkujoulut 11.12.2016. Tukihenkilöiden vertaistapaamisia oli 2. Lisäksi perheitä kutsuttiin ja heitä osallistui myös muihin Perheentalon –yhteistyössä järjestettyihin tapahtumiin kuten Pelastakaa Lapsen ry: 70 vuotta lastenjuhliin ja Lapsen Oikeuksien Päivän konserttiin. Tukihenkilöt ovat osallistuneet erittäin aktiivisesti Perheentalon kaikille vapaaehtoisille tarkoitettuun koulutus- ja virkistystoimintaan.

lialmen tukihenkilötoiminnalle on koko sen olemassaolonsa aikana ollut tyypillistä se, että siinä on mukana useita Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaalian opiskelijoita, jotka voivat sitoutua toimintaan määrääjäksi – yleensä enintään vuodeksi.

Kaikille hakijaperheille ei aina heti ole pystytty tarjoamaan sopivaa tukihenkilöä. Kotikäyntejä tehtiin 5.

Tukihenkilöprosessi

Perhe voi ottaa yhteyttä suoraan työntekijään, soittamalla tai sähköpostilla. Perheen yhteydenotto on aina tärkeä. Tuen tarpeen ilmaiseminen ei kuitenkaan aina ole helppoa ja työntekijänä on tärkeää rohkaista perhettä luottamaan siihen, että oma tunne tuen tarpeesta riittää. Perheitä on ohjattu tukihenkilötoimintaan esimerkiksi perheneuvolan työntekijöiden, perhepalveluiden sosiaalityöntekijöiden ja perheohjaajien kautta. Perhekeskus Onni ja Ilonassa työntekijät ovat herkällä korvalla kohdatessaan perheitä MLL:n vertaisryhmissä, koska vanhemmat voivat ilmaista tuen tarvetta fiiliskierroksella tai kahdenkeskisissä keskusteluissa.

Koordinaattori tekee kotikäynnin pääsääntöisesti kaikkiin tukihenkilöä hakeviin perheisiin. Perheet saavat lisää tietoa lapsiperheiden tukihenkilötoiminnasta. Tärkeää on arvioida yhdessä onko tukihenki-

lötoiminta juuri tälle perheelle sopiva tukimuoto. Kotikäynnillä voidaan täyttää hakemukset yhdessä tai perhe voi vielä jäädä harkitsemaan asiaa. Tarvittaessa perheitä pyritään ohjaamaan aktiivisesti muun tuen piiriin.

Tukihenkilö käy perheessä sopimuksen mukaan, tavallisesti 2 – 3 kertaa kuukaudessa. Tukihenkilö sopii nimikkoperheensä kanssa, miten yhteinen aika parhaiten tukee perheen tilannetta. Apua annetaan perheen ehdoilla. Välillä autetaan kotiaskareissa, leikitään lasten kanssa tai lähdetään koko perheen kanssa ulos, vaikkapa retkelle. Tukihenkilöt haluavat olla perheen tukena mahdollisimman luontevasti ja ilman turhia muodollisuuksia.

”Tämä toiminta oli juuri sitä mitä hain - On ollut ilo olla mukana tukihenkilötoiminnassa.”

5.2 MLL:n lisälmen yhdistyksen Perhekeskus Onni ja Ilona

Mannerheimin Lastensuojeluliiton lisälmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilona sijaitsee lisälmen keskustassa, Pohjolankatu 6 L 6. Tilat olivat keväällä auki maanantaisin ja perjantaisin klo 9.00 – 13.30 ja tiistaista torstaisin klo 9.00 – 15.00 ja syksyllä maanantaista perjantaihin klo 9.00 – 14.00 sekä keski- viikko-iltaisain klo 17.30-19.00, jolloin vapaaehtoiset pitivät tiloja auki. Perhekeskuksessa on ollut viisi eri henkilöä työkokeilussa . Perheen talo –yhteistyön työntekijä on toiminut työntekijöiden lähioh- jaajana. Lisäksi vapaaehtoisena hallituksen nimeämänä vastaavana on toiminut Riitta Kauhanen.

Lapsiperheet ovat tervetulleita Perhekeskus Onni ja Ilonaan leikkimään, viettämään aikaa, pistäyty- mään vaipanvaihdossa tai syöttämässä lasta. Tiloissa on pienimuotoinen MLL:n lisälmen yhdistyksen kahvila, jossa tarjolla kahvia, teetä, mehua ja pientä välipalaa. Lisäksi yhdistys pitää lastentarvikkeiden kirpputoria. Tiloissa ovat myös Perheentalo -yhteistyön työntekijöiden sekä Pelastakaa Lapset ry:n Isämies -työelämässä ESR-hankkeen isätyöntekijän toimistot. Tiloissa kokoontuu ammatillisesti ohjattu- ja vertaisryhmiä neljä kertaa viikossa. Myös ilta-ajat ovat haluttuja ja tiloissa toimii muun muassa Suo- men Punaisen ristin vapaaehtoisen pitämä kansainvälinen Naistenkerho, jota on toteutettu yhteistyös- sä lisälmen kaupungin Voima-hankkeen (pakolaisten kotouttamishanke) ja Perheentalo -yhteistyön kanssa. Myös äitiysneuvolan ryhmäneuvola ja Vauvakutsut yhteistyössä lisälmen seurakunnan kanssa ovat kokoontuneet perhekeskuksen tiloissa säännöllisesti.

Perhekeskus Onni ja Ilona oli vuoden 2016 aikana auki 210 arkipäivää. Kahden muuton ja remontin takia keväällä avoin kohtaamispaikka oli kiinni kahden viikon ajan sekä heinäkuu oli kokonaan kiinni. Käyntikerrat eivät ole vertailukelpoisia muuttojen takia aiempien vuosien kanssa. Avoimessa perheiden toiminnassa oli käyntikertoja yhteensä vuoden aikana 2200, joista miehiä 202 eli noin 10 % kävijöistä. Lisäksi tiloissa oli muita iltaisin ja viikonloppuisin käyntikertoja 400, joista miehiä 30 %. Avoimet ovat yhteistyökumppaneille pidettiin juuri remontoituissa tiloissa Perhekeskus Onni ja Ilona- sa 7.6.2016 klo 14.00-17.00. Paikalla oli työntekijöiden (5) lisäksi kahdeksan henkilöä. Perhekeskus Onni ja Ilona Syyskauden avajaiset lauantaina 13.8.2016 klo 10.00 – 13.00. Ohjelmassa oli askartelua, kasvomaalausta, tilojen ja toiminnan esittelyä. Päivän aikana kävi 110 henkilöä. Vamlas ry:n työntekijä Eeva Airikkala oli mukana toteuttamassa päivän ohjelmaa ja lisäksi hän antoi tärkeitä huo- mioita tilan viihtyisyydestä ja esteettömyydestä.

Jätteiden oikeaoppista lajittelua Perhekeskuksessa.

"Tämä on ihana paikka. Missään muualla lissalmessa ei voi vain tulla viettämään aikaa ja lapset saa leikkiä" Kahden lapsen äiti

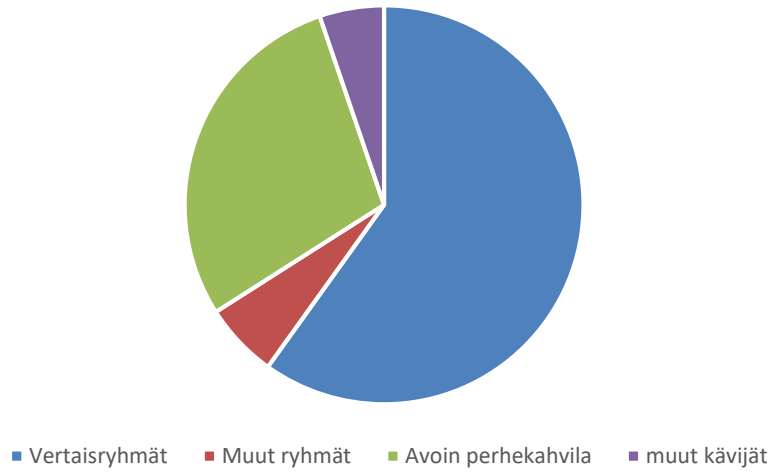

5.2.1 Vertaisryhmät ja muut ryhmät vuodelta 2016:

Vertaisryhmiä kokoontui vuoden 2016 aikana yhteensä 19, jotka kokoontuivat yhteensä 277 kertaa ja käyntikertoja oli yhteensä 4578. Muita ryhmiä oli kuusi, jotka kokoontuivat yhteensä 41 kertaa ja käyntikertoja oli yhteensä 464. Yhteensä käyntikertoja ryhmissä oli 5042.

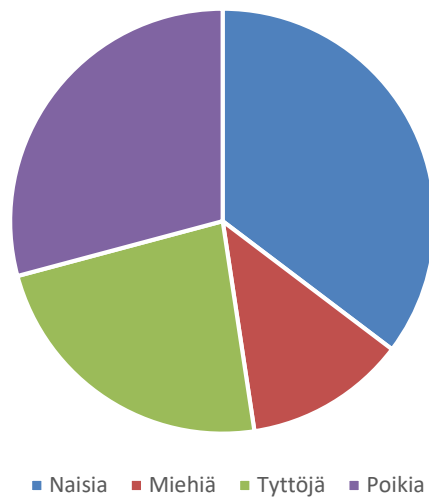
	Kok.kerrat	Käyntikerrat	Aikuisia	Lapsia	Eri kävijöitä	Miehiä/isiä%
Hummerit	44	1024	402	622	169	14 %
Pikkulokit	43	970	433	537	126	7 %
Västäräkit	42	511	242	269	65	1 %
Tintit	16	324	162	162	54	1 %
Hippiäiset	25	360	180	180	68	1 %
Pallokalat	2	25	7	12	21	0 %
Aamupala ja asiaa	6	92	45	47	30	1 %
Taimenet/Vieremä	20	183	71	112	35	1 %
Iltapöällöt	31	440	209	231	50	35 %
Itsenäisesti kok.ryhmät	2	20	10	10	20	2 %
Satakielet	5	25	12	13	10	0 %
Masuillat odottaville/Doulat	11	67	65	2	60	0 %
Vahvuutta Vanhemmuuteen	10	100	67	33	12	20 %
Vauvakutsut	4	45	45	0	45	10 %
Eroneuro/erokahvila	2	10	10	0	10	10 %
Lasten eroryhmä	1	6	2	4	6	0 %
Maahanmuuttajien lasten ryhmä	5	125	25	100	25	0 %
Kansainvälinen naisten kerho	7	250	183	67	47	0 %
Diabetes perheryhmä	1	1	10	10	20	5 %
Yhteensä	277	4578	2180	2411	873	
Muut ryhmät						
Vauvanruokakurssit	2	16	14	5	14	30 %
Perhevalmennusryhmät	12	100	100	0	100	45 %
Työkuntoon Innostamo perheille	3	10	2	3	5	0 %
Perhesirkus/kaksi ryhmää	20	318	120	198	78	40 %
Kirkkomuskari	4	20	10	10	10	0 %
Yhteensä	318	5042	2426	2627	1080	

Perhekeskus Onni ja ilonan kävijät 2016

Esimerkkinä Iltapöllöissä kävijöiden sukupuolijakauma:

Iltapöllöt

5.4 Perhetupa Väkkärän avopalvelutoiminnat

Perhetupa Väkkärä on Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n toimipaikka. AVITUS -avopalvelutoiminnan kehittämishanke aloitti toukokuussa 2007 (RAY, nykyisin Ak -kohdennettu toiminta-avustus), johon on palkattu yksi työntekijä. Perheentalo -yhteistyön johtaja on kuulunut AVITUS-toiminnan ohjausryhmään, joka on kokoontunut vuoden aikana kuusi kertaa. Ohjausryhmän tavoitteena on koordinoida ja kehittää Perhetupa Väkkärän avopalvelutoimintaa. Lisäksi eri työmuodoille on koottu omat työryhmät, jotka kokoontuivat noin kerran kuukaudessa. Perheentalo -yhteistyön johtaja tai koordinaattori on ollut mukana näissä työryhmissä. Perhetupa Väkkärä on Louhenkatu 19:sta sijaitsevassa kerrostalon alakerrassa. AVITUS –avopalvelutoiminnasta on oma laajempi toimintakertomus.

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksessä aloitettiin Ensi- ja turvakotien liiton mukainen Päiväryhmä Pampulan päiväryhmätoiminta keväällä 2016 (RAY, Ak-kohdennettu toiminta-avustus), johon on palkattu kaksi työntekijää. Päiväryhmä Pampulan päiväryhmätoiminta on intensiivistä toimintaa erityistä tukea tarvitseville vauvaa odottaville ja vauvaperheille Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella.

Loppuvuodesta ohjausryhmä laajennettiin siten, että se on yhteinen kaikkien toimintojen osalta.

5.4.1 Yökylätoiminta

” Todella hyvä kokemus, lapset olivat viihtyneet ja tunteneet olonsa turvalliseksi, se oli tärkeintä”

Yökylätoimintaa järjestettiin resurssien mukaan kuukausittain lapsiperheille, joilla ei ole mahdollista viedä lapsia esim. isovanhemmille. Yhtenä tavoitteena on perheiden jaksamisen tukeminen. Toiminta on kaikille yläsavolaisille perheille avointa, osa yökyliin tulleista lapsista ohjautui Ylä-Savon Soten sosiaalityöntekijöiden ja perhetyön kautta. Esitteitä Yökylätoiminnasta jaettiin seurakunnan tiloihin, sosiaalitoimeen, perhetyöhön, päiväkoteihin, neuvoloihin ja Perhekeskus Onni ja Ilonaan.

Yökylä alkoi vuonna 2016 perjantaina klo 17.00 ja päättyi lauantaina klo 14.00. Sisällöltään Yökylä pidettiin edelleen kodinomaisena ja tärkeää on, että Yökylässä on paljon kuuntelevia korvia, auttavia käsiä ja paljon aikuisen aikaa ja syliä tarjolla lapsille.

Avopalveluohjaajan lisäksi Yökylätoiminnan toteutukseen osallistui Perheentalon työntekijöitä, yhdistyksen vapaaehtoistoimijoita sekä sosionomi (AMK) opiskelijoita. Nopeasti täyttyvät paikat kertovat Yökylän kovasta kysynnästä ja tarpeesta. Vanhempien antamasta palautteesta ilmenee, että he kokevat yökylätoiminnan tärkeänä ja merkityksellisenä jaksamisensa ja arjen pyörittämisen kannalta. Monelle perheelle yökylä on ainoa yökyläilypaikka. Vuoden aikana järjestettiin 10 yökylää, joissa oli yhteensä 39 käyntikertaa ja eri lapsia oli 21.

5.4.2 Mummola-toiminta

”Kyllä on älyttömän hienoo, että tämmöistä toimintaa on olemassa”.

Mummolaan voi perhe tuoda lapsensa leikkimään siksi aikaa, kun itse käy vaikka kaupassa tai lääkärissä tai voi viettää hetken omassa rauhassaan. Tavoitteena on vanhempien jaksamisen lisääminen ja arjen sujumisen helpottaminen. Toiminta on maksutonta. Mummola on avoinna keskiviikkoisin klo 9.00 – 12.00. Mummola oli auki 32 kertaa ja mummojen käyntikertoja oli 109 ja lasten 145. Eri lapsia oli 35 ja mummoja 7. Mummola on kokoontunut Perhetupa Väkkärässä.

5.4.3 Doulatoiminta vauvaa odottavien perheiden tukena

Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistyksen doulatoiminta on Ensi- ja turvakotien liiton koordinoima toimintamuoto ja sitä kehitetään Perheentalo –yhteistyön kanssa. Doulatoiminnassa tuetaan äitiä ja perhettä vauvan odotuksessa ja synnytyksessä vapaaehtoisen koulutetun tukihenkilön avulla. Doulaa voidaan tarvita, kun äiti odottaa lasta yksin, pelkää synnytystä tai puolison ei ole mahdollista tulla synnytykseen mukaan. Doula voi myös olla tukena vaikka isä olisi mukana synnytyksessä, tällöin doula tukee sekä äitiä että isää. Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistyksen doulatoiminnasta peritään 40 euroa kulkukorvausta/tukisuhde.

Doulatoiminnan prosessi

Doulapyyntö voi tulla äitiysneuvolan tai muun yhteistyöverkoston kautta tai raskaana oleva voi olla suoraan yhteydessä Perheentalo –yhteistyön koordinaattoriin. Sopiva doula valitaan odottajan toiveita kuunnellen. Lisäksi nimetään aina myös varadoula. Doula sopii suoraan tapaamisista odottavan kanssa. Työntekijä voi olla tarvittaessa mukana ensimmäisellä tapaamisella. Ennen synnytystä tapaamisia on yleensä kaksi tai kolme kertaa, mutta yhteistyö doulan kanssa voi alkaa missä vaiheessa raskautta vain. Tapaamiset voivat toteutua tuettavan kotona tai esimerkiksi yhdistyksen tiloissa ja niissä on mukana myös varadoula. Doula on yleensä mukana synnytyksessä, mutta joskus ennen synnytystä annettu tuki on ollut riittävää. Jos synnytyksessä on kaksi tukihenkilöä, KYS:n käytännön mukaisesti synnytysosaston ylilääkärille toimitetaan sekä raskaana olevalta että yhdistyksen puolesta anomus doulasta toisena tukihenkilönä. Vauvan syntymän jälkeen doula tapaa kerran perhettä, jolloin voidaan käydä läpi kokemuksia tukisuhteesta ja synnytyksestä. Tämän jälkeen doulatukisuhde päättyy.

Doulaillat

Doulailtoja pidettiin vuoden aikana viisi kertaa. Doulailloissa käyntikertoja oli 30. Doulailtojen vetäjinä toimi Perheentalo –yhteistyön koordinaattori. Doulailtojen ensisijaisena tarkoituksena on tukea doulia heidän vapaaehtoistehtävässään. Doulailloissa ideoitii edelleen myös toiminnan markkinoinnin kehittämistä. Doulien käyttämää korttia ***Keep Calm and Call Your Doula!*** käytettiin edelleen. Doulat ovat käyneet kertomassa doulatoiminnasta ja masuilloista lisälmen äitiysneuvolan perhevalmennuksen ryhmäneuvolakertoilla perhekeskus Onni ja Ilonassa. Doulatoiminnasta kertova iso lehtijuttu julkaistiin

Pienillä eleillä suuri apu lisalmen Sanomissa 13.3.2016. Lisäksi doulia on ollut mukana Kevät- ja joulumessuilla kertomassa toiminnasta.

Masuillat

Edellisenä vuonna doulien itse suunnittelema ja ideoima Masuilloja pidettiin kuukauden ensimmäisenä maanantaina Perhekeskus Onni ja Ilonassa yhdeksän kertaa. Masuilloissa on yhteensä 60 eri kävijää. Masuillojen tarkoituksena on auttaa odottavia äitejä synnytykseen valmistautumisessa ja samalla myös tiedottaa raskaana olevia doulatoiminnasta. Masuilloissa doulat pitävät alustuksia eri aiheista, kuten kivunlievityksestä synnytysasunnoista ja imettämisestä. Lisäksi illoissa on aina myös toiminnallinen osuus. Illoissa harjoitellaan rentoutumista eri tavoin, tehdään hengitysharjoituksia, ja muita erilaisia kivunlievityksen harjoitteluja, joista voi olla apua synnytyskivun hallinnassa. Masuillojen suunnittelusta ja toteutuksesta on vastannut 2 – 3 doulaa kerrallaan.

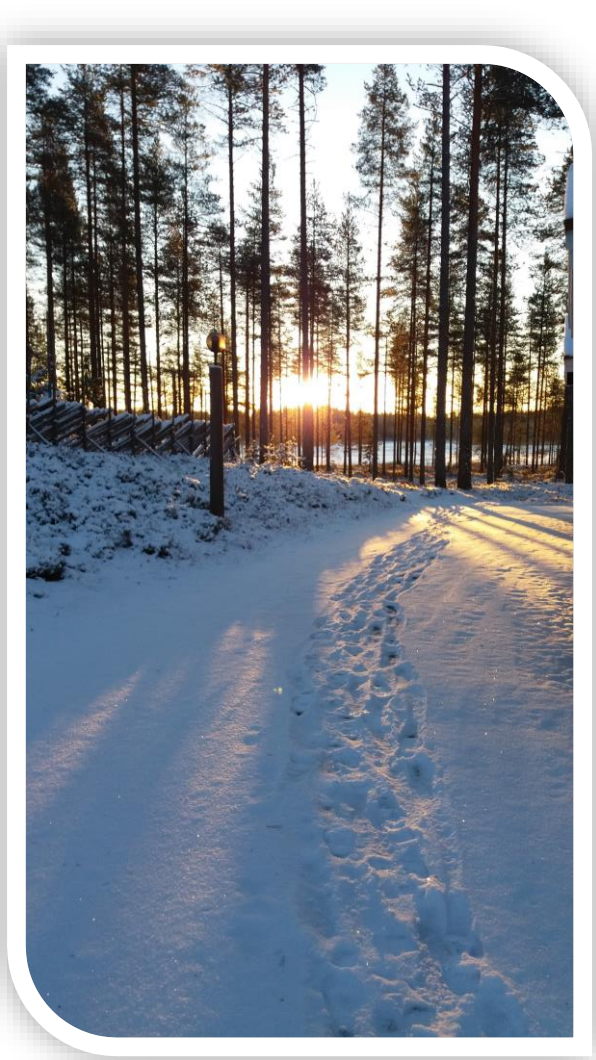
5.5 PERHELEIRI

Perheleiri toimii intensiivijaksona perheille, jotka kokevat tarvitsevansa enemmän tukea ja voimavaroja arkeen. Perheleiriä kehitetään samalla sosiaalialan opiskelijoiden oppimisympäristönä yhteistyössä Savonia -ammattikorkeakoulun kanssa. Perheleiritoiminnan teoreettinen tausta nivoutuu sosiaalipedagogiikkaan, joka suuntautuu ihmisen arkeen ja omien voimavarojen löytämiseen. Lähtökohtana on perheen konkreettinen auttaminen.

Perheleiri järjestettiin yhteistyössä Nuoriso- ja matkailukeskus Metsäkartanon Voimaa Vanhemmuuteen -hankkeen kanssa 7.-9.11.2016 Rautavaaralla. Leirille osallistui neljä perhettä (16 leiriläistä; viisi aikuista, lapsia 11, ikähaarukka 1 -9 vuotta), kolme työntekijää ja yksi harjoittelija. Hanke mahdollisti täysihoidon sekä Metsäkartanon ohjaajien työpanoksen, jota hyödynnettiin erityisesti leiriläisille järjestettävien aktiviteettien ohjaamisessa. Perheleirin toimintamalliin kuuluu puolen vuoden päästä pidettävä viikonloppuleiri samoille perheille.

”Kaikki yhteiset hetket, pelit ja leikit olivat hyödyllisiä ja mukavia. Lapset nauttivat.”

Perheleirin ohjelmassa oli päivittäin Metsäkartanon ohjattuja aktiviteetteja. Omia rajojaan pääsi kokeilemaan esim. seinäkiipeilyn merkeissä ja oli hienoa huomata kuinka perheenjäsenet kannustivat toisiinsa. Ohjelmaa sovellettiin aina tarvittaessa niin, että myös leirin pienimmille lapsille oli mielekästä tekemistä. Iltapäiviin oli varattu aikaa myös perheiden omaehtoiseen toimintaan.

”Vanhempainkeskustelut olivat hyviä ja antoisia. Aika loppui vaan kesken..”

Vanhempaintuokioita pidettiin aamupäivisin, samaan aikaan koululaisten leirikoulun kanssa. Vanhempaintuokiot pyrittiin pitämään mahdollisimman vapaamuotoisina ja keskusteleovina. Vanhemmuuden teemaan virittäytyttiin ohjaajien esittämien kysymysten avulla erilaisia työskentelykortteja käyttäen.

Jatkoleiri

Syksyn 20145 perheleiriporukka kokoontui 22. – 24.4.2016 jatkoleirille. Leirille pääsi osallistumaan kolme perhettä syksyn viidestä perheleirille osallistuneista perheistä. Jatkoleirille osallistui Perheentalo –yhteistyön johtaja Sinikka Rothja kolme opiskelijaa. Metsäkartanolta ohjaajana oli Sari Sorsakari. Palutteen mukaan perheet kokivat tarpeelliseksi ja erityisen virkistäväksi tavata uudelleen saman porukan kanssa ja nähdä, onko perheiden elämäntilanteisiin tullut muutosta.

5.6 Varhainen Perheohjaus

Perheohjaus on palveluohjausta. Perheohjauksessa pyritään toimimaan mahdollisimman lähellä perheitä. Ajatuksena on mahdollisimman helppoa ottaa yhteyttä työntekijään ja yhdessä miettiä ja keskustella perheen tilanteesta. Työntekijöillä on omat toimistot Perhekeskus Onni ja Ilonan yhteydessä, joten kohtaamiset ja kahdenkeskiset tuokiot syntyvät kuin itsestään. Keskusteluhetket vaativat työntekijältä ammattimaista tietoisuutta ja ymmärrystä perheen nykyhetkestä. Samalla työntekijöiden roolit lapsiperheiden varhaisen puuttumisen ja kynnyksettömän työn asiantuntijoina ovat vahvistuneet.

5.7 Tapahtumat ja seminaarit

Tapahtumat

- **Lasten Leffalauantai & Perhepäivä** järjestettiin yhteistyössä Iisalmen Säästöpankki Optian kanssa lauantaina 20.2.2016. Elokuva oli ensi-iltaanäytös Risto Räppääjä. Perhekeskus Onni ja Ilona oli auki klo 11.00 - 13.00 ennen elokuvaa ja vielä sen jälkeenkin tunnin ajan. Kävijöitä oli päivän aikana 110 henkilöä.
- **Perhekeskus Onni ja Ilonan Syyskauden avajaiset yhteistyössä Vamlas ry:n Valpas-hankkeen kanssa** pidettiin 13.8.2016. Teemana oli esteettömyys. Tilat olivat auki klo 10.00 – 14.00 ja kävijöitä oli 106.
- **Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n 70-vuotta Naamiaistanssit Lastenjuhla Iisalmen Liikuntahallilla 24.9.2016.** Noin 300 osallistujaa.
- **Musamatka Merelle Lastenkonsertti** Lapsen Oikeuksien päivän viikolla järjestettiin neljättä kertaa 17.11.2015 Iisalmen Kulttuurikeskuksessa yhteistyössä Ylä-Savon Musiikkiopiston kanssa. Mukana tapahtumassa olivat myös Unicef Ylä-Savo sekä SPR Iisalmen osasto sekä Voima-hanke. Musiikki yhdistää kaikkialla maailmassa ja Lapsen Oikeudet iloon ja leikkiin kuuluvat kaikille lapsille. Myös yleisö sai osallistua ohjelmaan yhteisissä laululeikeissä. Konsertti järjestettiin sen suuren suosion takia kahdessa osassa ja niihin osallistui yhteensä noin 750 henkilöä.
- **Pelastakaa Lapset ry:n tukihenkilötoiminnan Joulujuhla** Perhekeskus Onni ja Ilonassa 11.12.2016. Osallistujia oli 38.
- **Joulumessut Iisalmen Liikuntahallissa 27.12.2016.**

MUSAMATKA MERELLE

Lapsen Oikeuksien päivän konsertti

Torstaina 17.11.2016

Iisalmen Kulttuurikeskuksen Eino Säisä -salissa

Konsertit

klo 17.00 erityisesti pienemmälle konserttiväelle

klo 18.30

Molemmat konsertit kestävät noin 35 minuuttia.

Tapahtuma on maksuton!

TERVETULOA!

YHTEISTYÖSSÄ

Perheentalo - yhteistyön

syyskauden avajaiset

lauantaina 13.8. klo 10-13

Perhekeskus Onni ja Iionassa, Pohjolankatu 6 L, 6
Iisalmi

Toivotamme kaikki lapsiperheet tervetulleiksi tutustumaan Perheentalo - yhteistyön syyskauden ohjelmaan sekä Perhekeskus Onni ja Iionan keväällä remontoituihin tiloihin!

Päivä pitää sisällään erilaisia toimintapisteitä joissa leikitään ja askarrellaan, ja samalla pääsemme tutustumaan mm. vaihtoehtoisiin kommunikaatiomenetelmiin.

Päivän teemana on esteettömyys, ja toivotammekin lämpimästi tervetulleiksi myös kaikki erityistä tukea tarvitsevat lapset perheineen.

Seminaarit

- Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n 70-vuotisseminaari keskiviikkona 6.4.2016 klo 17.00 Lumakeskuksella. Puhujana seminaarissa oli tolkun kirjailijamme Jyri Parestkoi aiheesta Nuoret, jalokiviä vai ongelmajätettä? Paikalla noin 40 osallistujaa.
- ”Elämästä selviää hengissä” -seminaari mielenterveysviikolla 24.11.2016 yhteistyössä mielen-terveys- ja päihdetoimijoiden verkoston kanssa. Noin 100 osallistujaa

6 VAPAAEHTOIS- JA KANSALAISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Perheentalo –yhteistyön vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan kehittäminen ja koordinointi on tärkein järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisen elementti. Vuosien aikana on muotoutunut hyväksi koettu rakenne ja rytmi virkistys- ja koulutustapahtumista, jotka on tarkoitettu kaikille Perheentalo – yhteistyön vapaaehtoisille, hallitusten jäsenille ja työntekijöille. Vuoden aikana oli toiminnoissa mukana yhteensä 170 vapaaehtoista. Perheentalo - yhteistyössä mukana olevien yhdistysten vapaaehtoisista osa on hallitusten jäseniä, mutta suurin osa heistä on myös aktiivisia vapaaehtoisia. Vuoden lopussa listalla olleista 160:stä vapaaehtoisesta oli 47 opiskelijaa.

Nuoren vapaaehtoisen Henna Sonnisen haastattelu Iisalmen Sanomissa 7.11.2016

Vuoden aikana järjestettiin seuraavia tapahtumia tai osallistuttiin tapahtumiin:

- 3.2. Valoa kohti -ilta Liikuntakeskus Pelixirissä 19 osallistujaa
- 18.2. Uusien vapaaehtoisten perehdytyskoulutus 6 osallistujaa
- Sirkusohjaajakoulutus Rautavaaran Nuorisosirkuksen harjoitusten ohessa Rautavaaralla 30.1.2016. 1 osallistuja.
- 17.5 Kevätmessut Iisalmen Liikuntahallissa 12 osallistujaa
- 16.5. Vapaaehtoisten tapaaminen, rintanappien tekemistä 19 osallistujaa
- 26.5. Vapaaehtoisten kevätjuhla Perhekeskus Onni ja Ilonassa 31 osallistujaa
- 21.6. Hyvän Olon Ilta Villa Castrenissa vapaaehtoisille 25 osallistujaa
- 22.8. Vapaaehtoisten ja työntekijöiden Elokuun Laulelot 10 osallistujaa
- 21.9. Uintia ja kuntoilua Iisalmen uimahallissa 3 osallistujaa
- 31.10. Uusien vapaaehtoisten perehdytysilta 5 osallistujaa
- 14.11 Vireää Vapaaehtoistoimintaa –verkoston uusien vapaaehtoisten rekrytointi-ilta Iisalmen Kulttuurikeskuksessa. 40 osallistujaa.
- 27.11. Joulumessut Iisalmen Liikuntahallilla 12 osallistujaa
- 8.12. Vapaaehtoisten ja työntekijöiden yhteiset pikkujoulut 39 osallistujaa

Markkinointi

Vapaaehtoiset ovat itse parhaita markkinoimaan toimintaa. Vapaaehtoiset vievät viestiä toiminnasta omilla verkostoillaan ja uusia vapaaehtoisia tulee mukaan usein toisen vapaaehtoisen kannustamana. Kynnystä vapaaehtoistoimintaan lähtemiseen pyritään pitämään matalana ja esimerkiksi vapaaehtoisten tapahtumiin voi tulla mukaan tutustumaan. Sosiaalista mediaa on hyödynnetty vapaaehtoistoiminnan esittelyssä.

Vapaaehtoistoiminnan prosessi

Perheentalo –yhteistyön vapaaehtoistoimintaan tulevat henkilöt käyvät vapaaehtoistoiminnan perehdytyskoulutuksen (4x45min). Perehdytyskoulutuksen sisältö koostuu Perheentalo –yhteistyön esittelystä, vapaaehtoistoiminnan yleisistä asioista (periaatteet, oikeudet ja velvollisuudet), sekä eri vapaaehtoistehtävien esittelystä. Perehdytysillan jälkeen vapaaehtoiset haastatellaan henkilökohtaisesti ja vapaaehtoistehtävästä riippuen heidät ohjataan joko perehtymään toimintaan tai sitten syventävää koulutukseen (tukihenkilötoiminta, mummola, yökylä, vertaisryhmät, doulatointi). Lisäksi on tullut tarvetta POPUP-vapaaehtoisuudelle, jossa vapaaehtoinen voi tulla mukaan kertaluonteisesti ilman sitoutumista ja perehdytyskoulutusta.

MOKKA RONKKA – VAPAAEHTOISTEN JA JÄRJESTÖJEN KOHTAAMISPAIKKA

Syksyllä 2014 aloitettu vapaaehtoisten kohtaamispaikka Mokka Ronkka jatkoi toimintaansa maanantaisin klo 14 - 16 vielä kevään ajan 2016 MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Mokka Ronkassa ideoitiin myös eri järjestöjen keskinäistä yhteistyötä.

7 PERHEEN TALO –YHTEISTYÖN MALLINTAMINEN JA JUURUTTAMINEN

Vuoden 2013 alusta Perheentalo pääsi mukaan valtakunnalliseen Lastensuojelun Keskusliiton hallinnoimaan ja RAY:n rahoittamaan Emma & Elias –avustusohjelmaan. Tavoitteena on mallintaa ja juurruttaa Perheen talo –yhteistyön varhaisen tuen kumppanuusmalli koko valtakunnan käyttöön.

Emma & Elias –avustusohjelmaan pääseminen on tuonut edelleen paljon näkyvyyttä Perheentalon toimintamallille. Avustusohjelman ohjaus-, tutkimus- sekä viestintä- ja markkinointituki on ollut ensiarvoisen tärkeää mallintamis- ja juurruttamisprosessissa.

Hallituksen valtakunnallinen lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (LAPE) tähtää muutoksiin, joiden tavoitteena ovat nykyistä lapsi- ja perhelähtöisemmät, vaikuttavammat, kustannustehokkaammat ja paremmin yhteen sovitettut palvelut, joissa etusijalla on lapsen etu ja vanhemmuuden tuki. Painopistettä siirretään ehkäiseviin palveluihin ja varhaiseen tukeen. LAPE:n muutostyöt koskevat olennaisesti myös matalan kynnyksen perhekeskustoimintoja. Ohjelma käynnistää paikallisesti sovellettavan perhekeskustoimintamallin, joka voi koota palveluita samojen tilojen sisään lapsiperheiden palvelujen verkostoksi. Perhekeskustoimintamallissa otetaan käyttöön valtakunnallisia vanhemmuutta ja parisuhdetta tukevia matalan kynnyksen palveluita. Vanhempien palvelutarpeiden tunnistaminen ja tarvittavan tuen ja avun järjestäminen tukee vanhemmuutta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2016 b, 19-20.)

Joulukuussa 2016 tuli tieto, että sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt myöntää yhteensä 19 miljoonan euron kärkihankerahoituksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman 19 maakunnalliselle muutoshankkeelle. Kaikki hallituksen kärkihankkeesta rahoitettavat muutosohjelmat ovat laajoja, monitoimijaisia maakunnallisia hankkeita, jotka yhdistävät alueella toimivia kuntia, järjestöjä, seurakuntia ja yrityksiä toimintakulttuurin sekä lasten ja perheiden palveluiden kehittämiseen. Pohjois-Savoon tuli rahaa 1 100 000 euroa.

- Sinikka Roth on PoSoTe maakunnallisen Matalan kynnyksen palvelut (perhekeskustoimintamalli lähipalveluna ja seudullisena palveluna) alatyöryhmän jäsen ja osallistuu työryhmän kokouksiin.

LAPE –muutosohjelman Perhekeskustyöryhmässä on jatkettu (THL toimittajana) Perhekeskus - oppaan lapsi – ja perhepalvelujen kokonaisuuden kehittämiseksi kokoamista. Artikkelin kirjoittavat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perhekeskuspäällikkö Hannele Vesterlin, Perheentalo –yhteistyön johtaja Sinikka Roth ja Emma&Elias –avustusohjelman tutkija Petri Paju.

Vertaiskehittäminen Perheentalojen kesken

Toimintamallin kehittämistä on jatkettu Joensuun ja Kuopion Perheentalojen kanssa, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että pidetään säännöllisiä suunnittelukokouksia työntekijöiden kesken ja vaihdetaan hyviä käytäntöjä ja kokemuksia (vertaiskehittäminen). Emma&Elias –avustusohjelman tutkimusosamista on hyödynnetty toiminnan kehittämisessä. On päätetty yhdistää alueellinen tutkimustyö. Tavoitteena on ollut luoda itäsuomalainen Perheentalo-toimintamalli. Kuopiossa Perheentalo-toiminta aloitettiin alkuvuodesta 2016.

Kuopion Perheentalon ensimmäinen johtoryhmän kokous Kuopiossa 28.1.2016. Paikalla Savonian edustaja Anne Walden, Pelastakaa Lapset ry:n Anne-Mari Saaristo, Savas ry:n työntekijä ja Vamlas ry:n Larissa Frantz-Koivisto ja Perheentalo -yhteistyön Sinikka Roth.

Lisäksi:

- RAY:n järjestämä Yhteen ääneen lasten asialla! –seminaari pidettiin Finlandiatalolla 17.3.2016, Tilaisuudessa on kaikkien Emma&Elias avustusohjelmassa mukana olevien toimintojen Posterinäyttely! Sinikka Roth osallistui.
- Perheentalo –yhteistyön esittelyvideon tekeminen. Emma&Elias –avustusohjelma maksoi videon tekemisen.
- Emma&Elias –avustusohjelman verkostopäivät olivat 13.6.2016 ja Lastensuojelun Kesäpäivät 14.-15.6.2016 Joensuussa. Sinikka Roth, Heidi Tapaninaho ja Erja Heiskanen osallistuivat. Olimme myös Emma & Elias -ständillä esittelemässä Perheentalon toimintaa.
- Emma&Elias –avustusohjelman verkostopäivät 26.9.2016 ja valtakunnalliset Lastensuojelupäivät Jyväskylässä 27.-28.9.2016. Sinikka Roth ja Erja Heiskanen osallistuivat.
- Emma&Elias -avustusohjelman arviointipäivät 29.-30.11.2016 Helsingin Scandic Park -hotellissa. Sinikka Roth ja Miia Jyrkinen osallistuivat.
- Sinikka Roth piti juhlapuheen SAVONIAN sairaanhoitajien ja sosionomien valmistujaisjuhlassa 16.12.2016.
- Perheentalo –yhteistyö on ollut mukana työelämän edustajana EU:n Erasmus-ohjelmassa, johon Savonia -ammattikorkeakoulu on hakenut ja pyytänyt meitä mukaan. Sinikka Roth oli yhdessä Savonian yliopettaja Kalevi Paldaniuksen kanssa työstämässä hankehakemusta viiden muun eurooppalaisen maan edustajien kanssa Klagenfurtissa Itävallassa 7.-10.1.2016. Hankehakemuksen suunnitelma on hakea rahoitusta uudentavalle ehkäistä perheiden syrjäytymistä ja tukea perheitä kasvatustehtävässä jo ennen vauvan syntymää (TEELFACTs, TransEuropean Early Life Family Care Tools). Tavoitteena on luoda uudenlainen moniammatillinen koulutuskokonaisuus osana maisteritutkintoa (ylempi amk). Käytännön kentälle koulutus mahdollistaisi uudenlaisia tehtäviä ja palveluita. Uudistukseen tarvitaan koulutuksen ja kentän yhteistyötä. Jos Erasmus-rahoitusta saadaan, myös pilotointi on mahdollista.

8 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Perheentalo –yhteistyön toiminnoista, tapahtumista ja yhteistyöstä on tiedotettu paikallislehdissä (Iisalmen Sanomat, Töllötin), perhe- ja lastenneuvolassa, koulujen vanhempainyhdistysten kokouksissa, perheille suoraan, omien ja yhdistysten nettisivujen kautta, yleisillä (kaupat, kirjasto) ilmoitustauluilla, oppilaitosten ilmoitustauluilla ja ev.lut. seurakunnan kautta.

- Viestinnässä ja markkinoissa on hyödynnetty Emma&Elias-avustusohjelmalta saatua tukea ja opastusta. Viestintäsuunnitelma sisäiseen tiedottamiseen on tehty puoleksi vuodeksi kerrallaan. Tämä on selkeyttänyt työtehtäviä ja lisännyt työhyvinvointia.
- Perheentalo yhteistyön esittelyvideo tehtiin yhteistyössä Emma&Elias-avustusohjelman kanssa:
Perheentaloon ovat tervetulleita ihan kaikki
<https://www.youtube.com/watch?v=HXX9bBmlEyg>
 ja myös englannin kielisellä tekstityksellä
Perheentalo (Familyhouse) in Iisalmi, Finland
<https://www.youtube.com/watch?v=p9qY5LNSwTM>

Iisalmen Sanomien Yhdessä Lapsen Parhaaksi –teemaliite julkaistiin 28.9.2016. Liitettä pidettiin värikäänä ja monipuolisena ja erittäin hyvänä tiedottamisen kanavana.

Lisäksi on ollut Perheentalo –yhteistyöstä kertovia juttuja ja artikkeleita seuraavissa muissa lehdissä: Savon Sanomissa ja Miilussa. Paikallisradio Sandels on haastatellut useita kertoja vuoden aikana.

Yhteensä mediaosumia on ollut vuoden aikana 32.

Perheet hakevat tietoa enemmän ja enemmän sosiaalisen median kautta. Perheentalo on Facebookissa, jossa sillä oli noin 800 seuraajaa vuoden lopussa ja Twitter ja Instagram ovat myös käytössä.

9 YHTEISTYÖTAHOT JA VERKOSTOT

Koko hanke perustuu kolmen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten kumppanuuden lisäksi yhteistyöhön ja vankan verkostoitumiseen kaikkien lasten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tai niiden elinoloja tukevien tahojen kanssa.

9.1 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Perhevalmennusryhmä

Kuntayhtymän yhteinen perhevalmennusryhmä on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu työntekijöitä äitiys- ja lastenneuvolasta, perheneuvolasta, sosiaalitoimesta, päivähoidosta, seurakunnan lapsityöstä, avoimesta päiväkodista sekä kolmannen sektorin edustaja Perheen talo- yhteistyöstä. Perheen talo –yhteistyö vastaa Masukahviloista odottaville perheille Iisalmen seurakunnan lapsityön kanssa.

Ryhmäneuvolat korvaavat aiemmat perhevalmennuskerrat ennen synnytystä lukuun ottamatta synnytysvalmennuskäyntiä Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Syksystä 2011 lähtien perhevalmennukset on pidetty pääsääntöisesti Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Perhevalmennuksia pidettiin yhteensä 10 kertaa. Perhevalmennustyöryhmä on kokoontunut vuoden aikana kaksi kertaa.

9.2 Vireää Vapaaehtoistoimintaa -verkosto

Vireää Vapaaehtoistoimintaa kokoaa Iisalmen alueella toimivia tahoja, joilla on vapaaehtoistoimintaa. Verkoston vetäjänä toimii Ilvola-säätiö. Mukana oli vuodenvaihteessa 12 eri tahoja. Vireää Vapaaehtoistoimintaa –verkoston uusien vapaaehtoisten rekrytointi-ilta Iisalmen Kulttuurikeskuksen lämpiössä pidettiin maanantaina 14.11.2016 klo 16.30 alkaen. Paikalla oli noin 40 osallistujaa. Järjestäjien puolesta oltiin tyytyväisiä siihen, että osallistujia olin noinkin paljon sekä siihen, että ollaan saatu aikaiseksi yhteinen verkosto.

9.3 Yhteistyö Vammaisten Lasten tukisäätiön (Vamlas ry)/Valpas-hankkeen ja Jaatinen ry:n kanssa

Järjestöjen perustamat Perheentalot tarjoavat matalan kynnyksen palveluita lapsiperheille. Kaikki lapsiperheet eivät kuitenkaan ole vielä löytäneet paikkaansa niiden toiminnassa. Valpas-hankkeen tavoitteena on saada vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien lasten perheet osaksi Perheentalojen toimintaa – niin suomalaiset kuin maahanmuuttajataustaiset perheet. Nämä perheet jäävät usein Perheentalon kaltaisen ennaltaehkäisevän toiminnan ulkopuolelle, minkä vuoksi korjaavien palvelujen tarve kasvaa. Valpas-hankkeessa tuetaan yhdessä **Vammaisperheiden monitoimikeskus Jaatinen ry:n** kanssa Perheentalojen kehittämistyötä **Iisalmissa, Joensuussa ja Kuopiossa**. Kuopion osalta toimitaan yhteistyössä **myös Savon vammaisasuntosäätiön Lastu- projektin** kanssa.

Hankkeessa selvitetään erityislapsiperheiden toiveita ja tarpeita Perheentalon matalan kynnyksen palveluista ja niiden kehittämisestä. Esteettömyys – fyysinen, asenteellinen ja kommunikaation esteettömyys ovat keskeisiä kehittämisen alueita. Perheentalojen henkilöstölle, vapaaehtoisille ja verkostoille tarjotaan koulutusta, ohjausta ja neuvontaa erityislapsiperheiden kohtaamiseen, toiminnasta tiedottamiseen, monikulttuurisuuteen ja kulttuurisensitiivisyyteen. Koulutuksissa ja työpajoissa Perheentalojen henkilökunnalla ja vapaaehtoisilla on tilaisuus tarkastella omia asenteitaan ja työmenetelmiään sekä tiivistää yhteistyötä kaupunkien sisällä erityisesti maahanmuuttajapalveluiden, vammaispalveluiden ja paikallisten vammaisjärjestöjen ja vanhempien omien yhdistysten kanssa. Perheentalon tilojen ja välineistön toimivuuteen ja esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota, ja henkilökuntaa ja vapaaehtoisia tuetaan kehittämään uusia toimintatapoja ja -muotoja, jotka mahdollistavat myös erityislapsiperheiden osallisuuden. Hanketta tukee STM Veikkauksen tuotoilla.

- Valpas-hankkeen verkostopalaveri Iisalmissa 7.4.2016 klo 15-17. 8 osallistujaa.
- Perhekeskus Onni ja Ilonan esteettömyyskartoitus, jonka teki 16.6.2016 Vamlas ry:n työntekijä Eeva Airikkala. Kartoituksen mukaan esteettömyyteen tulee kiinnittää tulevaisuudessa enemmän huomiota, että kaikki lapset ja perheet olisivat tervetulleita toimintaan.
- verkostopalaveri 24.10.2016 Perhekeskus Onni ja Ilonassa, tavoitteena on edelleen lisätä esteettömyyttä. Paikalla oli 14 henkilöä
- Tmi Noora Västinen ja tanssija Veja Vainio pitivät sarjakuvatyöpajan ja naurujoogaa henkilökunnalle (Perheentalon väki + maahanmuuttajapalvelut + nuorisotyöntekijät) 25.10.2016, 14 osallistujaa
- Perheentalon vapaaehtoisille pidettiin saman sisältöinen sarjakuvatyöpaja+naurujooga Iisalmen Kulttuurikeskuksessa 26. 10. illalla. Kymmenen osallistujaa.

- Keskiviikkona 26.10. klo 10.00 pidettiin vielä vetämään naurujooga Perhekeskus Onni ja Ilonan perheille. 26 osallistujaa.
- Perheentalojen työntekijöiden opintomatka Vaalijalan kuntoutuskeskukseen 3.11.2016. 8 osallistujaa. Tavoitteena oli tutustua erilaisiin kuvakommunikaatio-menetelmiin.
- loppuvuodesta kaikkiin Perheentaloihin saatiin Valpas-hankkeen tuella Boardmaker-lisenssit, joiden avulla saadaan yhteneväiset toiminnan kuvitukset kaikkiin taloihin.

"Kaikki on mahdollista, kun antaa mahdollisuuksille luvan!" <http://www.nooravastinen.net/noora>

9.4 Yhteistyö Marttojen kanssa

Marttaliitto ry, Pohjois-Savon Martat ry, Perheentalo yhteistyö ja Ylä-Savon sote ovat alustavasti sopineet yhteistyöstä Lapsiperheiden arjen tukeminen – toiminnassa. Pikkulapsiperheiden arkea tuetaan ja hyvinvointia vahvistetaan kotitalousneuvonnan avulla.

Lehtijuttu yhteistyöstä Martta-lehdessä 1/2016

Vuoden aikana järjestettiin Marttojen Lapsiperheiden arjen tukeminen -hankkeen kanssa kaksi vauvanruokakurssia perheille. Osallistujia oli 14 eri henkilöä. Toteutuksesta vastasivat Martat ja Perheentalo -yhteistyön työntekijät.

9.5 Saturyhmä

Saturyhmä on monitoimijainen ryhmä, jonka idea on tullut perheneuvolasta. Saturyhmä aloitti Anna Aikaa Lapselle –kirjakampanjan vuonna 2012. Ajatuksena on lisätä lorujen ja satujen käyttöä lasten kasvatuksessa. Satuviikolla loruteltiin ja luettiin satuja kaikissa ryhmissä ja koristeltiin Perhekeskus Onni ja Ilona satumaiseksi. Vauvaryhmissä oli satuhierontaa. Lisäksi Iisalmen kirjastolta oli pieni lastensatukirja-näyttely. Saturyhmä on koonnut lorupussin, jotka Kankaan Martat ompelivat jokaiselle vuonna 2015 syntyvällä pienokaiselle (240 kpl). Lorupussiin teki jokainen toimijataho oman lorun ja tervehdyksensä uusille vauvaperheille. Lorupusseja jaettiin lastenneuvolan terveydenhoitajien kotikäynneillä.

9.6 Vauvaverkko

Vauvaverkko kokoaa yhteen Iisalmissa raskaana olevien ja vauvaikäisten lasten kanssa toimivia työntekijöiden vauvaperheiden ammatillista turvaverkostoa. Samalla kaikilla on ollut mahdollisuus esitellä

omaa toimintaansa ja kuulla ajankohtaisia asioita muilta. Vauvaverkko on kokoontunut kaksi kertaa vuoden aikana ja niihin on osallistunut 30 eri henkilöä.

9.7 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä

Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä perustettiin keväällä 2005. Siihen kuuluu jäseniä seuraavista tahoista: Iisalmen kaupunki (sivistys- ja vapaa-aikatoimet), Iisalmen Sanomat, Iisalmen srk, Iivarit ry, Nuorten Palvelu ry (Tytöt Toimii -toiminta), Perheen talo-yhteistyö (Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry), Savonia-ammattikorkeakoulu, Sonkajärven srk, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä. Ryhmä on avoin keskustelu- ja tiedonjakamisen foorumi, johon otetaan mielellään mukaan uusia tahoja.

Mediakasvatustyöryhmän tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen sekä lasten, nuorten ja vanhempien kriittisen medialukutaidon lisääminen.

- ◆ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä kokoontui vuoden aikana yhden kerran. Kokouksissa tuodaan esille ajankohtaisia mediakasvatukseen liittyviä aiheita ja jaetaan materiaalia ja hyviä käytäntöjä.
- ◆ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä järjesti Puhuttaako digitaalinen pelaaminen perheessänne 10.2.2016 Juhani Ahon koulun ruokalassa klo 18.00 – 19.30. Koulutus on tarkoitettu vanhemmille ja kouluttajana toimii EHYT ry:n Pelitaito-kouluttaja Kimmo Pölkki.

9.8 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkoston tavoitteena on luoda vuorovaikutuksellinen keskustelufoorumi, jossa on tärkeää tiedon jakaminen, tiedon lisääntyminen alueen toimijoista ja palveluista sekä yhdessä näkyminen ja vastavuoroinen ohjaaminen palveluiden piiriin.

Yhteistyöverkosto on kokoontunut kolme kertaa vuoden aikana ja kokoukset on pyritty järjestämään verkostoon kuuluvien toimitiloissa, jolloin on voinut samalla tutustua toisten toimintoihin. Lisäksi järjestettiin yksi laajempi kokoontuminen, johon kutsuttiin myös hallinnosta vastaavia työntekijöitä.

- Mielenterveysviikon tapahtuma 24.11.2016 klo 13.00 Iisalmen seurakuntatalolla ”Elämästä selviää hengissä”. Noin 100 osallistujaa.

9.9 Ylä-Savon Sote kuntayhtymän Mielenterveys – ja päihdestrategia-työryhmä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen työn integrointi ja koordinointi –työryhmä aloitti 21.10.2015. Vuoden alussa 2016 toteutettiin asiakaskysely Ylä-Savon SOTE:n lapsiperheiden palveluista kuntayhtymän alueella. Kyselyyn tuli vastauksia koulutiimistä, lapsiperheiden kotipalvelusta, lastenpsykiatriasta, lastensuojelusta, neuvolapalveluista, nuorisopsykiatriasta, perhe- neuvolasta, perheoikeudellisesta, perhesosiaalisuudesta sekä perhetyöstä yhteensä 197 vastausta, joista 102 oli neuvolapalveluista.

Neuvolapalvelun kautta vastanneista osa esitti kehittämissuhteiksi seuraavia asioita: isät pitää huomioida paremmin (esimerkiksi mielenterveyskysely myös isälle), odotustilat voisivat toimia paremmin myös perheiden kohtaamispaikkoina, yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa pidettiin myös

hyvänä. Sinikka Roth edusti työryhmässä kolmatta sektoria. Työryhmä kokoontui vielä kaksi kertaa kevään 2016 aikana ja tuotoksena oli Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma 2016 – 2020.

10 SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU JA MUUT OPPILAITOKSET

Yhteistyö Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa on ollut tiivistä ja suunnitelmallista. Yhteistyöpala-vereja pidetään kaksi kertaa vuodessa, joissa tarkennetaan yhteiset toiminnot ja tavoitteet. Palaverissa on mukana kaikki sosiaalialan ja hoitotyön lapsi- ja perhetyön koulutuksesta vastaavat opettajat. Perheen talo -yhteistyö on mahdollistanut opiskelijoille työelämään tutustumista lastensuojelujärjestöjen näkökulmasta ja toimintaan on saatu lisäresursseja. Yksi opettaja on nimetty Perheen talo -yhteistyön ohjausryhmään. Opiskelijoita on ollut Perheen talo -yhteistyön toiminnoissa 2016 seuraavasti:

- opinnäytetyöntekijöitä: 2 sosionomi-opiskelijaa
aiheena Lasten ja perheiden luontoliikunta sekä
mediakasvatus 2 sosionomiopiskelijaa
- harjoittelut 4 – 10 viikkoa 3 sosionomi-opiskelijaa
1 sairaanhoitaja-opiskelijaa
- tukihenkilötoiminta 10 sosionomi-opiskelijaa
- yökylätoiminta 6 sosionomiopiskelijaa ja 9 lähi-
hoitajaopiskelijaa
- projektitoiminta 10 sosionomi-opiskelijaa
- perheleiri 5 sosionomi-opiskelijaa ja
lähihoitajaopiskelijaa

Yhteensä:

47 opiskelijaa

Perheentalon johtaja Sinikka Roth, Isämies -työelämässä ESR-hankkeen isätyöntekijä Samuli Laitinen ja Perheentalon koordinaattori Miia Jyrkinen Savonian Sosionomina ajassa 20 vuotta -juhlaseminaarissa esittelemässä Perheentalon toimintaa 18.11.2016.

11 ARVIOINTI

Alkuvuodesta tehty MLL:N Iisalmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilonan päätös jäämisestä pysyvästi väliaikaisiin väistötiloihin aiheutti erityisiä haasteita toiminnan pyörittämiseen. Väistötiloissa tehtiin mittava remontti, jonka takia muutettiin kahteen eri osoitteeseen kahdeksi kuukaudeksi. Työntekijät ja vapaaehtoiset joutuivat tekemään paljon sellaisia tehtäviä, jotka veivät energiaa. Tämä näkyi erityisesti syksyllä siinä, ettei esimerkiksi arviointiin ja toiminnan kehittämiseen ei riittänyt enää riittävästi puhtia. Toimintaan muutot vaikuttivat eniten avoimen kohtaamispaikan kävijämääriin. Menestyksen takana vaikeuksista huolimatta ovat sitoutuneet vapaaehtoiset, jotka tekevät arvokasta toimintaa lasten ja lapsiperheiden hyväksi. Iisalmi -ilmiö on totta ja se näkyi tekemisen meininkinä ja ennen kaikkea yhteisöllisyydessä.

Toimintamallin juurruttaminen ja levittäminen on pitkäjänteinen prosessi. Toimintamallin kuvaamista on auttanut paljon Emma & Elias -avustusohjelmasta saatu tutkimuksellinen tuki. Tutkija Petri Pajun tekemät Perheentalon kulmakivet perheille suunnatusta kyselystä Ihanaa aikaa poissa koottaa -raportti on ollut toimintamallin kuvaamisen perusta. Lisäksi Emma & Elias -avustusohjelman muu tuki on auttanut tavoitteiden saavuttamista. Strategisen kumppanuuden elementit on saavutettu yhteistyöverkostoissa eli luottamus, hyöty win/win ja asiantuntemus mitä jakaa. Lisäksi menestyksen takana ovat sitoutuneet vapaaehtoiset, jotka tekevät arvokasta toimintaa lasten ja lapsiperheiden hyväksi.

Itsearviointi

Perheen talo –yhteistyön tavoitteena on ollut tarjota ja kehittää kynnyksettömiä avopalveluja, joilla on tarkoitus ehkäistä ongelmien kehittymistä. Toiminta lähtee mahdollisimman varhaisesta puuttumisen ajatuksesta, että perheet saisivat perheille tarkoitettuja avopalveluja juuri oikeaan aikaan. Keskeisenä toiminnassa on yhteistyöhankkeen toimijoiden Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Ylä-Savon Ensi- ja Turvakotiyhdistys ry:n ja julkisen sektorin palvelujärjestelmän mahdollisimman hyvä ja nopea tiedonkulku sekä toimintojen kehittäminen. Perheen talo –yhteistyön toiminta perustuu laaja-alaiseen verkostomaiseen yhteistyöhön ja kumppanuuteen.

Rajapinta Perheen talo –yhteistyön ja SOTE kuntayhtymän välillä on selkeä ja suunnitelmallinen. Perheen talo –yhteistyö edustaa kolmatta sektoria ja kansalaistoimintaan pohjautuvaa ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistoimintaa, joka täydentää palvelujen tarjontaa lapsiperheille. Kuntayhtymän palvelut keskittyvät entistä enemmän ns. ydintehtäviin eli lakisääteisten palvelujen järjestämiseen. Kuntayhtymän kanssa pyritään tietoisesti rakentamaan strategista kumppanuutta, jotta perheet saisivat tuen ja avun mahdollisimman varhain.

Perheen talo –yhteistyö on koko toimintansa ajan ollut nimenomaan järjestölähtöistä auttamistyötä. Auttamistyön pohjana on ollut paikallisten täysin vapaaehtoisten lastensuojelujärjestöjen aktiivien halu auttaa ja tehdä yhteistyötä. Suurin osa toiminnasta perustuu vapaaehtoistyöhön, joten vapaaehtoisten rekrytointiin ja koulutukseen on kiinnitetty enemmän huomiota viime vuosina. Vapaaehtois-

työn koordinointi on ollut yksi toiminnan perusrakenteista. Toiminnan järjestäminen näin laajalaisesti tällä hetkellä ilman ammatillista ohjausta on mahdotonta.

Kolmannen sektorin vapaaehtoistyö on valtava voimavara ja se vaatii toimiakseen hyvin organisoidun johtamisen mallin. Tarvitaan enemmän yhteistyötä eri yhdistysten ja julkisen sektorin kanssa sekä tukirakenteita, jotka mahdollistavat vapaaehtoistyön organisoitumisen entistä paremmin.

Perheen talo –yhteistyön asiakkaita ja toimijoita ovat perheet, vapaaehtoiset ja tukityöllistetyt pitkäikäistyöttömät. Perheet tulevat mukaan Perheen talo –yhteistyön toimintaan omasta halustaan ja päätöksestään ilman lähetteitä. Oleellista on ollut riittävän laaja toiminnasta tiedottaminen. Neuvola on ollut aktiivisin yhteistyötaho erityisesti ensimmäisen lapsen synnyttyä perheeseen. Perheet saavat neuvoja ja ohjausta palveluista neuvolan, päivähoidon, sosiaalitoimen ym. henkilöstöltä, mutta yhteydenotto on asiakkaan vastuulla. Usein perheet ovat saaneet merkityksellisen ohjauksen ja rohkaisun avun hakemiseen jo tukea saavalta perheeltä.

Perheen talo –yhteistyön toiminnat on haluttu rakentaa ja säilyttää kynnyksettömänä palveluna, minkä piiriin on perheiden helppo tulla ja ottaa apua vastaan. Tämän lisäksi on muistettava, että toiminta on ehkäisevää lastensuojelupalvelua. Virallisia asiakassuunnitelmia tavoitteineen ei tehdä. Sen sijaan jokainen perhe pyritään alusta alkaen kohtaamaan yksilönä, jossa jokaisella on oma erityinen elämäntilanteensa ja avuntarpeensa. Näiden perusteella pyritään perheelle tarjoamaan juuri heidän kaipaamaansa apua ja tukea. Lastensuojelulaissa painotetaan ehkäisevää lastensuojelua, monitoimijuutta sekä verkostoitumista ja yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Oikea-aikainen apu ja tuki säästää lapsia ja heidän perheitään inhimilliseltä kärsimykseltä ja voi ehkäistä ongelmien syvenemisen. Oikea-aikaisuus ei kuitenkaan yksin riitä vaan on tehtävä myös oikeita asioita. Lastensuojelutyöhön panostaminen on tärkeää. Ehkäisevien palvelujen tarjonnan tulee olla kattavaa. Ehkäisevä monitoimijainen työ on paitsi inhimillistä myös taloudellisesti järkevää. Monitoimijuu-della tarkoitetaan laaja-alaista asiantuntijuutta (kokemusasiantuntijat mukaan lukien), jossa tieto, valta ja asiantuntijuus on jaettua.

Perheentalon kulmakivet ovat olleet valtakunnallisen Lape-muutosohjelman perhekeskustyöryhmän yhtenä toimintamallina. Perheen talo-yhteistyö on vakiinnuttanut toimintaansavarhaisen tuen kumppanuusmallina Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella. Alueen perhevalmennustoiminta järjestetään MLL:n lisälmen yhdistys ry:n Perhekeskus Onni ja Ilonan tiloissa, joka mahdollistaa toiminnan tiivistämisen entisestään jo odottavien perheiden piirissä. Lisäksi on kiinnitetty huomiota vapaaehtoisten jakamiseen, organisointiin sekä uusien vapaaehtoisten rekrytointiin erilaisissa tapahtumissa kuten Kevät- ja Joulumessuilla. Järjestöjen ja vapaaehtoisten voimavarat on otettu yhteiseen käyttöön. Toiminnan näkyvyys on kasvanut, yhteistyöverkostot toimivat.

Ylä-Savon alueella olevat pienet kunnat tarvitsevat kumppanuushankkeen kaltaisia toimijoita auttaakseen lapsiperheitä lukuisten haasteiden edessä. Mielensterveys- ja päihdeongelmien lisääntyessä varhainen puuttuminen uudentyypisillä työmenetelmillä on auttanut ja auttaa lapsiperheitä arjessa. Varhaisella tuella voidaan vaikuttaa perheiden sosiaalisten suhteiden ja turvaverkkojen luomiseen.

Kumppanuusmalli on levinnyt valtakunnallisesti. Toimintamallia on kehitetty yhteistyössä Joensuun Perheentalon kanssa. Kuopiossa on aloitettu Perheentalo -toiminta. EU - rahoitteinen Isämies elämässä -hanke aloitti elokuussa 2016. Perheentalo –yhteistyön yksi menestystekijä on ollutkin juuri yhteisö/vertaiskehittäminen eri toimijoiden kanssa tavoitteena Yhdessä Lapsen Parhaaksi!

Työntekijät ovat arvioineet toimintaa säännöllisesti kahden viikon välein kokoontuvissa työyhteisöpalavereissa sekä ohjausryhmässä käydään joka kerta arviointikeskustelu toteutuneista toiminnoista. Ohjausryhmä on kokoontunut noin joka kuudes viikko.

Ulkoinen arviointi

Tutkija Petri Paju toiminnanohjaaja Sirkku Nevalaisen ja Perheentalo -yhteistyön johtajan Sinikka Rothin kanssa tuumaustauolla

Emma & Elias -avustusohjelman perheille suunnatun kyselyn (Petri Paju 2015) tuloksista ja suorasta palautteesta perheiltä voidaan todeta, että toimintojen vaikutukset perheisiin on ollut hyvin myönteistä -yksinäisyys vähentynyt, perheet ovat saaneet uusia ystäviä, nukutaan paremmin, lapset ovat iloisia, parisuhde voi paremmin. Sosiaaliset verkostot ovat lisääntyneet. Kohtaamisten merkitys on vahvistunut – lisäävät osallisuuden/yhteisöllisyyden kokemuksia ja lapsi tulee näkyväksi ja kuulluksi. Palvelut on helpompi saavuttaa.

Mikä tekee Perheentalosta Perheentalon eli Perheentalon kulmakivet:

YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

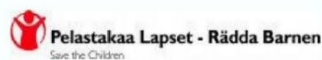
**Saavutettavuus ja
avoimuus**

Sosiaalisuus

**Lapsi ja perhe
keskiössä**

Asiantuntevuus

Osallisuus

Saavutettavuus & Avoimuus

- Fyysisesti ja henkisesti esteettömiä kohtaamispaikkoja
- Toivotetaan jo ovella tervetulleeksi
- Myönteinen ja yhdenvertainen kohtaaminen tekee näkyväksi
- Maksutonta ja ei lähetteitä
- Tuen saaminen silloin, kun sille on tarvetta

Sosiaalisuus

- Vertaisuus- samanlainen elämäntilanne -kokemusten jakaminen
- Ilo ja voimaantuminen ja toisten lasten tapaaminen
- Sosiaalisten suhteiden syntyminen
- Tuen ja tiedon saanti
- Arjen rytmittäminen ja vaihtelun saaminen arkeen

Lapsi ja perhe keskiössä

- Nähdään lapsi -toimitaan lapsen edun mukaisesti
- Lapsentahtisuus
- Lapsen oikeudet näkyviksi
- Perhe on oman elämänsä paras kokemusasiantuntija

Asiantuntevuus

- Merkityksellinen ja aito kohtaaminen, myönteinen ja kannustava vuorovaikutus
- Verkostojen merkitys perheen ohjauksessa -yhteisesti sovitut toimintatavat - saumaton palveluohjaus

Osallisuus

- Perheet mukana suunnittelemassa, toteuttamassa, arvioimassa ja kehittämässä toimintaa
- Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset
- Vapaaehtoisuuden ja ammatillisuuden yhteensovittaminen

www.perheentalo.fi

Onko lisälmen Perheentalo-yhteistyö hyvä käytäntö?

” Perheentalo on onnistunut monessa niin asiassa niin hyvin, että se kelpaa malliksi. Onnistumiset on kuvattu edellä ensin palautteena ja sen jälkeen omana tulkintanani siitä, mihin hyvä palaute perustuu. Paikallisten yhdistysten hyvä yhteistyö, vapaaehtoiset, hyvät tai ainakin kohtuulliset tilat, pitkäjänteinen rahoitus, kaikki nämä ovat edesauttaneet Perheentaloa tulemaan hyväksi käytännöksi ja esimerkiksi.

Mitä tästä hyvästä sitten voi siirtää muualle ja mikä liittyy vain paikalliseen elämään ja henkilöihin? Lisälmissä on noin 200 lasta kussakin ikäryhmässä 0-6-vuotiaita, eli hieman yli tuhat alle kouluikäistä. Tämä näyttää ainakin riittävän Perheentalon väestöpohjaksi. Julkinen liikenne tai sen puutteet saattavat haitata jossain määrin Perheentalon saavutettavuutta.

Perheentalon toiminta voidaan jollain tarkkuudella purkaa osiin, mitä olen edellä yrittänyt, ja pystyttää toisaalle. Menestyminen riippuu varmasti ainakin samankaltaisen toiminnan määrästä mahdollisilla uusilla paikoilla. Pelkkä tilan ja toimintakalenterin kopioiminen ei taida riittää, koska Perheentalossa on niin paljon verkostomaista kiinnitystä paikkakunnan elämään, erityisesti vapaaehtoiset toimijat yhdistyksissä. Jos pitäisi tehdä maaperätutkimuksia, joilla kartoitetaan sopivia alueita Perheentaloille, aloitaisin kansalaistoimintanurkasta. Jos halua ja kykyä järjestöjen yhteiselle toiminnalle on, muut asiat ovat ratkaistavissa ”käytännön kysymyksinä”. Jos halua ja kykyä yhteistyölle on, rahoituksen saaminen on todennäköisesti myös helpompaa. Perheentaloyhteistyö on ainakin toimiva käytäntö siinä mukana olevien näkökulmasta tämän aineiston perusteella.” (Paju Petri, 2015.)

Perheentalo –yhteistyön toimintamalli on kuvattu myös Innokylässä. Innokylä on hyvinvointi- ja terveysalan kaikille avoin innovaatioyhteisö. Innokylä tarjoaa sekä sähköisiä että kasvotusten kohtaamiseen perustuvia kehittämistyökaluja. Innokylä kokoaa alan kehittämistyön tulokset yhteen paikkaan ja tarjoaa hyvän kanavan toimintamallien levittämiseen. Innokylän tavoite on tukea hyvinvointi- ja terveysalan kestävästä uudistumisesta. <https://www.innokyla.fi/web/malli421263>.

Emma&Elias –avustusohjelman tutkija Petri Paju on julkaissut uuden raportin 13.9.2016: Järjestöt, perheet ja vapaaehtoistoiminta – miltä järjestöt näyttävät perheiden näkökulmasta? <http://www.emmaelias.fi/ajankohtaista/jaerjestoet-perheet-ja-vapaaehtoistoiminta-miltae-jaerjestoet-naeyttaevaet>. Raportin mukaan olemme ”hybridi”, joka onnistuu mobilisoimaan julkisen sektorin toimijoiden, yksityisten yritysten kansalaisten voimavaroja yhteisiin tavoitteisiin. On kysymys paikallisista toimijoista, jotka tuntevat olosuhteet ja ihmiset. He saavat asioita tapahtumaan yhdistelemällä erilaisia resursseja toisiinsa. Nimi hybridi tulee siitä, että itse yhdistysmuotoa tärkeämpää on saada liikkeelle erilaisia voimia. (Paju Petri, 2016)

Yhdessä lapsen parhaaksi

PERHEEN TALO -YHTEISTYÖ

*Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry*

**Perheentalo -yhteistyön johtaja Sinikka Roth
Perhekeskus Onni ja Ilona
Pohjolankatu 6, L6
74100 IISALMI
040 7 431 773**

**sinikka.roth@perheentalo.fi,
www.perheentalo.fi**

